

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja gruntów wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowią odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych z produkcji rolniczej i leśnej** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V-VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI - najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne - RZ; pastwiska - PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

General notes

The chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environmental protection and water management.

1. Information regarding the **geodesic status and directions of voivodship land use** is classified according to ownership and register groups, of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previous was included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2004 No. 121, item 1266, with later amendments), which protects all agricultural land included in quality classes I-III, as well as agricultural land included in quality classes IV-VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V-VI quality classes, originating from mineral-derived soils.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ - for arable land and PsZ - for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdezastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” - jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” - jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa używających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” - wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Informacje o ocenie sanitarnej wodociągów oraz jakości wody pobieranej z tych urządzeń opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417, z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 72, poz. 466); dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych kontrolowanych wodociągów wyróżnia się dwie kategorie urządzeń - dostarczające wodę dobrą (tj. odpowiadająca

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scraps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- 1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" - organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines as well as constructions, which is discharged to reservoir without further use;
- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" - agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water-line system" - all entities responsible for the management of the water-line system (including housing co-operatives, water companies, waterworks and workplaces).

4. Information concerning the sanitary evaluation of waterworks as well as the quality of the water drawn from these facilities is compiled in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 29 March 2007 regarding the quality of water supplied to the population for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417, with later amendments) and decree of the Minister of Health, dated 20 April 2010 amending decree regarding the quality of water supplied to the population for consumption (Journal of Laws No. 72, item 466); data were compiled on the basis of the results of field and laboratory tests conducted by sanitary-epidemiological stations. On the basis of results of physical-chemical analyses and bacteriological tests, two categories of facilities - supplying good water (i.e., meeting sanitary

wymaganiom sanitarnym) i dostarczające wodę złą (tj. niespełniającą wymaganiom sanitarnym).

5. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złóża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

requirements) and supplying bad water (i.e. not meeting sanitary requirements) are distinguished.

5. Data regarding **waste water concern waste water discharged into waters or into the ground by entities described in item 5, points 1) and 3)**. Data regarding **equipment with waste water treatment plants concern the same entities**.

Waste water requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewerage system of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises waste water with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated waste water** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from waste water.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoce efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Od 2010 r. zmieniono metodologię badania ilości **ścieków komunalnych** odprowadzonych siecią kanalizacyjną, dlatego dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

6. Informacje o źródłach i wielkości emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materia-

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Since 2010 the methodology of **municipal waste water** survey has been changed; data are not strictly comparable with data for previous years.

Data on **municipal waste water treatment plants** concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e. waste water treatment plants not working within sewage network).

Note. Since 2003 municipal chemical waste water treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data concerning the population using waste water treatment plants are given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of population using waste water treatment plants treating urban and rural waste.

6. Information regarding the sources and amounts of **industrial atmospheric pollutant emission** as well as the equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which, in principle, assures comparability may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particu-

łów ogniowatych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla), określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2010, Nr 185, poz. 1243), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach opracowane zostały od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206), a za lata 2000 i 2001 na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez odzysk odpadów rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

lates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide), defined in the decree of the Council of Ministers, dated 14 X 2008, regarding payments for use of the environment (Journal of Laws No. 196, item 1217).*

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.)

*Due to the high absolute values which characterise the emission volumes of **carbon dioxide**, the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.*

*The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

***7. Waste** shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act on Waste of 27 IV 2001 (uniform text in Journal of Laws 2010 No. 185, item 1243), which the holder thereof discards or intends or is required to discard.*

Information regarding waste was compiled since 2002 on the basis of a catalogue of waste based on List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002 decree of the Minister of Environment (Journal of Laws 2001 No. 112, item 1206) and for the years 2000 and 2001 - on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue.

*Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

***Recovery of waste** shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.*

Przez **unieszkodliwienie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub nieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zreultywowanie tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody. W ramach wyżej wymienionych form ochrony przyrody znajduje się ta część obszarów objętych od 2005 r. programem „sieci obszarów Natura 2000”, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. 2009 Nr 151, poz. 1220, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000

Treatment of waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment. Storing waste is also a method of the treatment of waste.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding landfilled up to now (accumulated) waste concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. Nature protection consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature. The above mentioned forms of nature protection include the part of the areas within the “network of areas Natura 2000” which are located in the legally protected areas.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2009 No. 151, item 1220, with later amendments). The forms are created by way of the decree of the Council of Ministers, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the areas of at least 1000 ha, where all nature elements and

ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniszczonych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych

specific landscape features are protected.

National parks are created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state - ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Landscape – nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

Ecological arable lands are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and “forest ponds”, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks

rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

9. Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska; spłat pożyczek udzielonych inwestorom oraz opłat za wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej.

10. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERRIEE) wdrożonego przez Unię Europejską (EUROSTAT).

and caves.

9. Ecological funds are funds created from income originating from the: payments for use of the natural environment (i.e.: payments collected for releasing air pollutants, landfilling waste, the removal of trees and bushes as well as for the abstraction and use of water and releasing waste water into water or the ground), fines for violating environmental protection requirements; repayments of loans granted for investors; payments for exclusion of agricultural land from production as well as other payments established by regional divisions of the state and local self-government administration.

10. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERRIEE), implemented by the European Union (EUROSTAT).

TABL. 1 (5).

POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WOJEWÓDZTWA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC AREA OF THE VOIVODSHIP BY DIRECTIONS OF USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011		2012			SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>	na 1 miesz- kańca ^a w ha <i>per capita^a in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1 miesz- kańca ^a w ha <i>per capita^a in ha</i>	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do roku 2011 <i>increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2011</i>	
O G Ó Ł E M^b	1518279	0,46	1518279	0,45	0	TOTAL^b
Użytki rolne	931466	0,28	929925	0,28	-1541	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	661960	0,20	661602	0,20	-358	<i>arable land</i>
sady	30381	0,01	29733	0,01	-648	<i>orchards</i>
łąki trwałe	98861	0,03	98625	0,03	-236	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	93487	0,03	93583	0,03	96	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudowane	40183	0,01	39708	0,01	-475	<i>agricultural built-up areas</i>
grunty pod stawami	3908	0,00	3953	0,00	45	<i>lands under ponds</i>
grunty pod rowami	2686	0,00	2721	0,00	35	<i>lands under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	461828	0,14	462452	0,14	624	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
las	439765	0,13	440114	0,13	349	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i za- krzewione	22063	0,01	22338	0,01	275	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami po- wierzchniowymi	20610	0,01	20586	0,01	-24	<i>Lands under surface waters</i>
plynącymi	18368	0,01	18361	0,01	-7	<i>flowing</i>
stojącymi	2242	0,00	2225	0,00	-17	<i>standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	86723	0,03	87758	0,03	1035	<i>Built-up and urbanized areas</i>
tereny mieszkaniowe	18692	0,01	19663	0,01	971	<i>residential areas</i>
tereny przemysłowe	7416	0,00	7274	0,00	-142	<i>industrial areas</i>
tereny inne zabudowane	8507	0,00	8646	0,00	139	<i>other built-up areas</i>
tereny zurbanizowane niezabudowane	2091	0,00	2066	0,00	-25	<i>urbanized non built-up areas</i>
tereny rekreacji i wypo- czynku	3215	0,00	3210	0,00	-5	<i>recreational areas</i>
tereny komunikacyjne	45705	0,01	45815	0,01	110	<i>transport areas</i>
drogi	40742	0,01	40850	0,01	108	<i>roads</i>
kolejowe	4456	0,00	4453	0,00	-3	<i>railway</i>
inne	507	0,00	512	0,00	5	<i>other</i>
użytki kopalne	1097	0,00	1084	0,00	-13	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	572	0,00	566	0,00	-6	<i>Ecological arable lands</i>
Nieużytki	11544	0,00	11546	0,00	2	<i>Wasteland</i>
Tereny różne	5536	0,00	5446	0,00	-90	<i>Miscellaneous land</i>

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2010 i 2011. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi).
Z r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 XII, respectively for 2010 and 2011. ^b Land area (including inland waters).

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (6).

GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	203	202	204	181	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Grunty rolne	177	175	173	165	Agricultural land
W tym użytki rolne.....	165	164	160	145	Of which agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
I—III	148	160	160	145	I—III
IV ^b	15	1	-	-	IV ^b
V i VI oraz VI RZ i PsZ	2	3	-	-	V and VI as well as VI RZ and PsZ
Grunty leśne	26	27	31	16	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	119	116	130	123	Residential areas
Na tereny przemysłowe.....	33	13	13	7	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne .	.	10	3	3	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	13	17	22	21	Minerals
Pod zbiorniki wodne	-	4	-	Water reservoirs
Na inne cele.....	.	45	32	27	Other purposes

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. b Użytki rolne pochodzenia mineralnego i organicznego.

Źródło: w zakresie gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land. b Agricultural land of mineral and organic origin.

Source: in regard to agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (7).

GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3181	2856	1787	1846	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	3079	2827	1782	1841	devastated
zdegradowane	102	29	5	5	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	533	160	93	76	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze.....	22	71	19	50	agricultural
leśne	449	89	40	12	forest
zagospodarowane.....	462	40	56	37	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (8).

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
OGÓŁEM	799,2	938,7	547,2	541,9	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem ^a , leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) — z ujęć wła- snych	529,0	706,2	313,4	335,2	61,9	Production (excluding agricul- ture ^a , forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	473,2	664,6	281,5	310,1	57,2	surface
podziemne	13,2	11,2	9,7	9,6	1,8	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśni- ctwie oraz napełniania i uzu- pełniania stawów rybnych	90,4	83,1	76,5	52,5	9,7	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	179,8	149,4	157,3	154,2	28,4	Exploitation water-line system ^b
wody: powierzchniowe	122,0	101,1	105,0	103,9	19,1	waters: surface
podziemne	57,8	48,3	52,3	50,2	9,3	underground

a Z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding factory farming of animals. b Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (9).

ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	w odsetkach in percent	SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³					
OGÓŁEM	728,5	885,9	492,7	496,3	100,0	TOTAL
Przemysł.....	508,6	688,4	301,1	330,0	66,5	Industry
w tym na cele produkcyjne.....	493,8	677,2	292,1	319,1	64,3	of which for purposes of pro- duction
Rolnictwo i leśnictwo ^a	90,4	83,1	76,5	52,5	10,6	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągo- wej ^b	129,5	114,3	115,1	113,7	22,9	Exploitation water-line system ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (10).

**POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENIŃ W ROLNICTWIE
I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
**AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND
FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	21	-	-	-	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha.....	3242	3250	3148	2323	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	90412	83111	76541	52539	Water withdrawl ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	5	-	-	-	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,2	-	-	-	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych.....	90407	83111	76541	52539	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	27,9	25,6	24,3	22,6	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including waste water withdrawl for irrigation.

TABL. 7 (11).

**JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI
DO SPOŻYCIA W 2011 R.**
**QUALITY OF WATER FROM WATERWORKS SUPPLIED TO THE
POPULATION FOR CONSUMPTION IN 2011**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność ^a — w % ludności korzystającej z urządzeń — zaopatrywana w wodę Population ^a — in % of population using facilities — supplied with water	
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym meeting sanitary requirements	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym not meeting sanitary requirements
Wodociągi o wydajności w m ³ /d: Waterworks with a capacity of m ³ /24 h:		
poniżej 100	98,2	1,8
below		
100 — 1000	98,6	1,4
1001 — 10000	100,0	-
10001 — 100000	100,0	-
powyżej 100000	100,0	-
over		

a Według szacunków.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Estimated data.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 8 (12).

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**INDUSTRIAL AND MUNICIPAL^a WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	771,0	898,5	557,3	588,0	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^b	662,3	804,1	441,4	482,0	82,0	discharged directly by plants ^b
w tym wody chłodnicze	435,2	629,7	251,6	281,1	47,8	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	108,7	94,4	115,9	106,0	18,0	discharged by sewerage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania	335,8	268,8	305,7	306,9	52,2	Of which waste water requiring treatment
oczyszczane	313,8	266,6	299,3	302,3	51,4	treated
mechanicznie	222,5	188,0	166,2	181,9	30,9	mechanically
chemicznie ^c	14,7	7,8	4,6	4,5	0,8	chemically ^c
biologicznie	45,3	22,2	22,5	18,9	3,2	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	31,3	48,7	106,1	97,0	16,5	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	21,9	2,2	6,3	4,6	0,8	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	3,6	1,6	6,2	4,5	0,8	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	18,3	0,6	0,1	0,1	0,0	discharged by sewerage system

a Od 2010 r. zmieniono metodologię badania ścieków komunalnych; dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. b Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. c Od 2003 r. dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

a Since 2010 the methodology of municipal waste water survey has been changed; data are not strictly comparable with data for previous years. b Including cooling water and contaminated drainage water from mines and building constructions as well as contaminated fall-out waters. c Since 2003 concerns industrial waste water only.

TABL. 9 (13).

JEDNOSTKI^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES^a DISCHARGING WASTE WATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTE WATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

JEDNOSTKI	2000	2005	2010	2011	ENTITIES
OGÓŁEM	163	133	124	126	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi	106	85	78	77	Discharging waste water directly into waters or into the ground
wyposażone w oczyszczalnię ścieków ...	82	67	65	63	possessing waste water treatment plants
o wystarczającej przepustowości	73	60	61	58	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	9	7	4	5	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	24	18	13	14	not possessing waste water treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	57	48	46	49	Discharging waste water into sewerage system (not possessing waste water treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
a Excluding water supply and sewerage companies and plants.

TABL. 10 (14).

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTE WATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Me- chanical</i>	Che- miczne <i>Chem- ical</i>	Biolo- giczne <i>Biologi- cal</i>	Z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>With increased biogene removal (disposal)</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							<i>Industrial waste water treatment plants</i>
Liczba	2000	110	38	5	66	1	<i>Number</i>
	2005	87	32	7	45	3	
	2010	82	28	8	44	2	
	2011	80	29	7	42	2	
Przepustowość w dam ³ /d	2000	1190,9	876,6	140,2	105,4	68,7	<i>Capacity in dam³/24 h</i>
	2005	1064,6	780,3	141,2	47,9	95,2	
	2010	1022,4	911,3	37,2	47,4	26,5	
	2011	1012,2	916,0	33,7	36,0	26,5	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							<i>Municipal waste water treatment plants^a</i>
Liczba	2000	194	6	-	165	23	<i>Number</i>
	2005	227	3	x	186	38	
	2010	234	1	x	177	56	
	2011	235	-	x	178	57	
Przepustowość w dam ³ /d	2000	587,8	147,4	-	254,4 ^b	186,0	<i>Capacity in dam³/24 h</i>
	2005	608,1	144,1	x	187,6 ^b	276,4	
	2010	929,4	0,5	x	160,8 ^b	768,1	
	2011	924,4	-	x	112,6^b	811,8	
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	2000	47,1	17,3	-	19,4	10,3	<i>Population using^c waste water treatment plants in % of total population</i>
	2005	52,2	17,0	x	13,0	22,2	
	2010 ^d	55,4	0,1	x	11,9	43,4	
	2011	56,9	-	x	11,7	45,2	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej; od 2003 r. bez oczyszczalni chemicznych, patrz uwagi ogólne ust. 5 na str. 60. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Na podstawie szacunków; w 2000 r. określana jako ludność obsługiwana. d Patrz uwagi ogólne do Rocznika ust. 12 na str. 25

a *Treatment plants of urban and rural areas on sewerage system; since 2003 excluding chemical waste water treatment plants, see general notes item 5 on page 60. b Refers to equipment for biological treatment. c Estimated data; in 2000 defined as served population. d See general notes to the Yearbook item 12 on page 25.*

TABL. 11 (15).

**EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ
POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII).....	127	116	145	139	<i>Plants generating substantial air pollution^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych.....	96	88	101	98	<i>particulates</i>
gazowych.....	21	23	25	26	<i>gases</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission of:</i>
pyłów.....	34	29	46	42	<i>particulates</i>
gazów.....	27	27	37	34	<i>gases</i>
emisji.....	114	103	126	125	<i>emission</i>
Emisja zanieczyszczeń:					<i>Emission of pollutants:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowych.....	16,7	9,3	3,9	3,9	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw.....	12,3	6,0	2,3	2,2	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	201,5	179,2	131,2	134,7	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki.....	65,0	56,4	29,4	28,6	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla.....	53,1	43,8	21,9	28,3	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu.....	28,1	24,9	20,2	20,3	<i>nitrogen oxides</i>
na 1 km ² w tonach:					<i>per km² in tonnes:</i>
pyłowych.....	1,1	0,6	0,3	0,3	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	13,3	11,8	8,6	8,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe.....	975,5	1134,4	723,0	718,7	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla).....	110,9	162,7	111,4	123,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych.....	98,3	99,2	99,5	99,5	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	35,5	47,6	45,9	47,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.
a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

**URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA
W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofil- ters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII EQUIPMENT — as of 31 XII							
OGÓŁEM	2000	427	103	402	72	170	138
TOTAL	2005	296	79	390	64	162	163
	2010	292	76	485	45	127	126
	2011	285	71	447	45	118	131
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2000	87	47	138	-	84	x
<i>low</i>	2005	43	27	56	-	73	x
	2010	50	21	94	1	59	x
	2011	57	16	80	1	55	x
średnia	2000	142	35	173	21	47	x
<i>moderate</i>	2005	91	32	221	17	57	x
	2010	69	26	256	10	41	x
	2011	64	24	240	11	39	x
wysoka	2000	198	21	91	51	39	x
<i>high</i>	2005	162	20	113	47	32	x
	2010	173	29	135	34	27	x
	2011	164	31	127	33	24	x
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2000	6928	3567	6154	22816	2465	1344
TOTAL	2005	4139	2688	5784	17967	1951	1456
	2010	12293	2543	7572	14846	1638	1227
	2011	12196	2403	7948	15447	1672	1300
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2000	956	1718	1619	-	1318	x
<i>low</i>	2005	263	520	911	-	823	x
	2010	8739	854	1236	1	524	x
	2011	8915	770	1264	158	536	x
średnia	2000	2450	912	1896	4975	453	x
<i>moderate</i>	2005	1056	1091	1983	3297	483	x
	2010	583	427	2545	3286	417	x
	2011	585	603	3042	4222	418	x
wysoka	2000	3522	937	2639	17841	694	x
<i>high</i>	2005	2820	1077	2890	14670	645	x
	2010	2971	1262	3791	11559	697	x
	2011	2696	1030	3642	11067	718	x

TABL. 13 (17).

ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
GENERATED AND ACCUMULATED WASTE^a AND THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	95	111	134	145	<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	10005	9484	6089	6654	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi ^b	6886	6583	5467	6085	<i>recovered^b</i>
unieszkodliwione	2055	1892	541	443	<i>treated</i>
w tym składowane ^c	1435	1237	434	350	<i>of which landfilled^c</i>
magazynowane czasowo ^d	1063	1010	81,2	126	<i>temporarily stored^d</i>
W % wytworzonych:					<i>In % generated:</i>
poddane odzyskowi ^b	68,8	69,4	89,8	91,5	<i>recovered^b</i>
unieszkodliwione	20,6	20,0	8,9	6,6	<i>treated</i>
w tym składowane ^c	14,3	13,0	7,1	5,3	<i>of which landfilled^c</i>
magazynowane czasowo ^d	10,6	10,6	1,3	1,9	<i>temporarily stored^d</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^e ; stan w końcu roku) w tys. t	176239	179457	143194	141177	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^e; end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi ^b z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t .	3336	2368	1563	2159	<i>Waste recovered^b from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	1002	914	821	805	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrekultywowane (w ciągu roku) .	27,4	3,9	-	2,0	<i>reclaimed (during the year)</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. b Do 2001 r. — wykorzystane. c Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. d Do 2001 r. — gromadzone przejściowo. e Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. b Until 2001 — utilized. c On own plant grounds and other land. d Until 2001 — accumulated temporarily. e On own plant grounds.

TABL. 14 (18).

ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW**WASTE^a BY TYPE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone ^b Waste generated ^b		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year)	SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered			
	w tys. t in thous. t				
OGÓŁEM	2003	10605	7357	179824	TOTAL
	2005	9484	6583	179457	
	2010	6089	5467	143194	
	2011	6654	6085	141177	
w tym:					of which:
Mieszanki popiołowo-żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych		149	30,3	14102	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla		219	216	8770	Coal fly ash
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów		113	111	1679	Bottom ash, slag boiler dust
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych		153	153	-	Mixtures of fly-ash and solid waste originating from lime- stone methods of desulphuri- sation of waste gases

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. b W ciągu roku. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. b During the year. c On own plant grounds.

TABL. 15 (19).

**POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA**

Stan w dniu 31 XII

**LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL
VALUE**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 miesz- kańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM^a	878304	894385	790263	790343	52,1	2361	TOTAL^a
Parki narodowe ^b	38081	38081	38009	38034	2,5	114	National parks ^b
Rezerwy przyrody ^b ..	2306	3024	3299	3350	0,2	10	Nature reserves ^b
Parki krajobrazowe ^{bc} ..	167170	175927	175812	175814	11,6	525	Landscape parks ^{bc}
Obszary chronionego krajobrazu ^c	669463	676004	571804	571751	37,7	1708	Protected landscape areas ^c
Stanowiska dokumen- tacyjne	46,7	49,6	57,6	55,8	0,0	0,2	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	106	106	134	189	0,0	0,6	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	1131	1194	1148	1150	0,1	3,4	Ecological arable lands

a Od 2005 r. łącznie z tą częścią obszarów sieci „Natura 2000”, która mieści się w granicach innych obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Since 2005 including this part of „Natura 2000” sites which is located within the other legally protected areas. b Excluding buffer zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 16 (20).

PARKI NARODOWE

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a NATIONAL PARKS ^a	Powierzchnia w ha Area in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protect- ed areas)
	parków narodowych		national parks		z liczby ogółem - pod ochroną ścisłą ^b of grand total number - strictly protected ^b	
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	razem			
			total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2000	38081	30080	17313	11749	34146
TOTAL	2005	38081	30118	18132	12460	39487
	2010	38009	31112	18309	13636	39487
	2011	38034	31253	18304	13908	39487
Tatrzański ^c		21197	16382	12449	8218	181
Gorczański ^c		7030	6605	3611	3596	16647
Babiogórski ^c		3391	3232	1125	1024	8040
Pieniński ^c		2372	1701	744	694	2682
Ojcowski ^c		2146	1529	251	251	6777
Magurski ^{de}		1899	1805	125	125	5160

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniedbana bezpośrednią ingerencją człowieka. c Z siedzibą Dyrekcji Parków na terenie województwa małopolskiego. d Powierzchnia parku w granicach województwa małopolskiego. e Siedziba Dyrekcji Parku na terenie województwa podkarpackiego.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c With the head office of the Parks Direction in the Małopolskie voivodship. d Area of park on the area of the Małopolskie voivodship. e The head office of the Park Direction in the Podkarpackie voivodship.

TABL. 17 (21).

PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	2000	2005	2010	2011
	powierzchnia ^b w ha		area ^b in ha	
OGÓŁEM	169296	178135	178290	178290
TOTAL				
Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych ^c	66397	70375	70375	70375
Dolinki Krakowskie	19737	20686	20686	20686
Tenczyński	12582	13658	13658	13658
Orlich Gniazd ^c	12092	12842	12842	12842
Dłubniański	9924	10960	10960	10960
Biełańsko-Tyniecki	6502	6416	6416	6416
Rudniański	5560	5814	5814	5814
Popradzki	54393	54393	54393	54393
Zespół Parków Krajobrazowych Pogórza w Tarnowie ^c	39277	44137	44472	44472
Ciężkowicko-Rożnowski	17634	17634	17634	17634
Wiśnicko-Lipnicki	14311	14311	14311	14311
Pasma Brzanki ^c	7332	12192	12527	12527
Beskidu Małego ^c	9230	9230	9049	9049

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. c Powierzchnia parków w granicach województwa małopolskiego.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks. c Area of parks on the area of the Małopolskie voivodship.

TABL. 18 (22).

REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		SPECIFICATION	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2000	78	2305,7	305,0	TOTAL
	2005	84	3024,0	294,9	
	2010	85	3298,8	381,2	
	2011	85	3349,5	381,2	
Faunistyczne	2	87,0	-	-	Fauna
Krajobrazowe	15	797,0	8,8	8,8	Landscape
Leśne	43	2027,5	353,6	353,6	Forest
Torfowiskowe	1	114,7	-	-	Peat-bog
Florystyczne	9	197,4	3,7	3,7	Flora
Wodne	1	6,7	-	-	Water
Przyrody nieożywionej	10	97,9	15,1	15,1	Inanimate nature
Stepowe	4	21,3	-	-	Steppe

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 19 (23).

POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

MONUMENTS OF NATURE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1809	2189	2187	2204	TOTAL
Pojedyncze drzewa	1315	1629	1714	1726	Individual trees
Grupy drzew	266	285	196	203	Tree clusters
Głazy narzutowe	13	18	14	14	Erratic boulders
Skalki, grotty, jaskinie i inne	188	231	242	240	Stones, grottos, caves and others
Aleje	27	26	21	21	Alleys

**WYMIAR I WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA CELOWE FUNDUSZE
EKOLOGICZNE**
**RATES AND RECEIPTS FROM FEES AND FINES TO THE ECOLOGICAL
FUNDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wymierzono <i>Administered</i>		Wpłynęło <i>Income</i>		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS					
Opłaty^a	2000	119604	112084	Payments^a	
	2005	.	91057		
	2010	.	147758		
	2011	.	120935		
w tym za:				<i>of which for:</i>	
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	26235	<i>Waste water management and protection of waters</i>	
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	42378	<i>Protection of ambient air and climate</i>	
Gospodarkę odpadami	49907	<i>Waste management</i>	
Kary^b za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	2000	16917	3205	Fines^b for not meeting environmental protection norms	
	2005	4803	608		
	2010	7536	553		
	2011	4021	293		
w tym za przekroczenie:				<i>of which for exceeding:</i>	
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi		3697	157	<i>Norms of discharging waste water into waters and into the ground</i>	
Dopuszczalnego poziomu dźwięku		70,2	26,8	<i>Permissible sound level</i>	
OCHRONA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH^c AGRICULTURAL AND FORESTRY LAND PROTECTION^c					
O G Ó Ł E M — opłaty za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze	2000	2778	3298	T O T A L — payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes	
	2005	6916	7089		
	2010	5027	6674		
	2011	7162	6399		
Roczne		6620	6022	<i>Annual</i>	
Jednorazowe należności		316	245	<i>One-time payments</i>	
Roczne podwyższone		214	-	<i>Annual increased</i>	
Inne		11,2	133	<i>Others</i>	

a Bez opłat za wydobywanie kopalini. b W zakresie wymierzonych kar dane Inspekcji Ochrony Środowiska. c Do 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej — dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Excluding fees for mining. b In regard to inflicted fines data of the Inspectorate for Environmental Protection. c Until 2010 - the Agricultural Land Protection Fund.

S o u r c e: in regard to the funds for environmental protection and water management — data of the Administration of National Environmental Protection and Water Management Fund, in regard to the agricultural and forestry land protection — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

**KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY
ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
**DIRECTIONS OF FINANCING OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL
PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>			w odsetkach <i>in percent</i>	
O G Ó Ł E M	93772	129065	76882	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	9196	1996	-	-	<i>Protection of air and climate</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	49807	78353	54845	71,3	<i>Waste water management and protection of waters</i>
Gospodarka odpadami	10588	17905	5826	7,6	<i>Waste management</i>
Pozostałe	24182	30811	16210	21,1	<i>Others</i>

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Administration of National Environmental Protection and Water Management Fund.

TABL. 22 (26).

**NAKLADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**
**OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Ochrona środowiska	435547	575275	602845	795861	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	101884	115669	82047	143823	Protection of air and climate of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	29783	14686	8683	45847	
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	264231	342169	466579	531422	Waste water management and protection of waters of which outlays on:
w tym nakłady na:					
oczyszczanie ścieków komunalnych	51327	103617	137227	75944	municipal waste water treatment sewerage system for the transport of waste water and waste water basins
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe ...	183898	217645	317158	431426	
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych ..	59830	91997	26332	72643	Waste management, protection and recovery of soils, protection of surface and underground waters of which outlays on:
w tym nakłady na:					
zbieranie odpadów ^b i ich transport	2034	1194	12000	4253	waste collection ^b and transport of which selective waste collection
w tym selektywne zbieranie odpadów.....	86,5	881	9724	2143	
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	52714	31473	2050	21244	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdegradowanych i zdegradowanych	3263	5048	2720	2749	reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	-	-	-	464,0	Protection of nature, biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	4608	11521	9459	1533	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	165206	303940	433401	596095	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	53068	55342	102844	129640	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	11647	11582	19904	13698	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	22862	185529	171149	224004	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	44833	37226	55811	131446	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	32794	14261	83693	97306	Flood embankments and pump stations

^a Nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a These outlays are included also in investment outlays in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

**EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych.....	1017	177979	397	100	particulates
gazowych.....	1326	-	-	-	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Waste water management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewerage system in km for the transport of:
ścieki.....	535,5	606,0	622,7	574,1	waste water
wody opadowe.....	21,2	15,5	23,8	21,2	waste water basins
Oczyszczalnie ścieków:					Waste water treatment plants:
obiekty	25	8	3	3	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	21	8	3	3	of which municipal
mechaniczne.....	4	3	2	-	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych).....	16	4	1	3	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	5	1	-	-	with increased biogene removal (disposal) ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d.....	25715	7650	3572	3621	capacity of treatment plants in m ³ /24 h
w tym oczyszczalni komunalnych.....	19715	7650	2852	3621	of which municipal
mechanicznych.....	4790	4082	480	928	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych).....	12388	2070	2372	2693	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	8537	1498	720	-	with increased biogene removal (disposal) ^a
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	6	1	-	3	facilities
przepustowość w m ³ /d.....	6779	32	-	2900	capacity in m ³ /24 h
Gospodarka odpadami					Waste management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Treatment systems of waste:
obiekty	1	-	1	-	facilities
wydajność w t/r	6500	-	556	-	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	6	-	-	-	facilities
powierzchnia w ha	16,9	1,0	-	-	area in ha
wydajność w t/r	24985	4727	-	-	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r.....	504300	2058	-	-	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y

a Bez chemicznych. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych.
a Excluding chemical. b Excluding municipal waste.

TABL. 23 (27).

**EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d.....	21196	9959	2907	13056	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24 h
Uzdatnianie wody w m ³ /d.....	9931	1448	17771	236	Water treatment in m ³ /24 h
Sieć wodociągowa w km.....	578,0	230,1	388,7	369,9	Water-line system in km
Regulacja i zabudowa rzek i potoków ^d w km.....	6,8	95,3	120,6	213,0	Regulation and management of rivers and streams ^d in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km.....	7,2	6,9	26,5	96,5	Flood embankments in km

c Bez ujęć w energetyce zawodowej. d Łącznie z zabudową potoków górskich.

c Excluding water intakes in the power industry. d Including management of mountain streams.

TABL.24 (28).

**NAKLADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE
WODNĄ NA WSI**
INVESTMENT OUTLAYS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER
MANAGEMENT IN RURAL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Wodociągi zbiorowe <i>Collective water-line systems</i>	Kanalizacja zbiorowa <i>Collective sewerage systems</i>	Oczyszczalnie ścieków zbiorcze <i>Collective waste water treatment plants</i>	Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków ^a <i>Individual waste water treatment plants in rural areas^a</i>	Skladowiska odpadów <i>Landfill sites</i>	SPECIFICATION
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	2004	40173	107351	15721	3563	6180	<i>Investment outlays in thous. zł</i>
	2005	22964	131309	44171	1810	5690	
	2010	63354	164948	58472	9668	4768	
	2011	89756	380137	78690	15818	3292	
ze środków:							<i>funds from:</i>
budżetu państwa	1729	442	-	1303	365		<i>state budget</i>
samorządów gmin	44244	156372	35191	4565	258		<i>local self-governments</i>
mieszkańców wsi	8264	5610	14	3750	-		<i>rural residents</i>
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	5365	47189	7138	1122	-		<i>funds of environmental protection and water management</i>
w tym pożyczki	5280	43750	6587	1067	0,0		<i>of which loans</i>
funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	22862	156958	32733	5079	1681		<i>structural funds of the European Union</i>
innych ^b	7293	13566	3615	-	988		<i>others^b</i>

a Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nie odprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej, itp., o przepustowości nie przekraczającej 5 m³/dobę lub 25 RLM. b M.in.: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencja Nieruchomości Rolnych, RPWiK, RZGW, Ekofundusz.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Devices for treatment of living and farming waste water not discharged to the collective sewerage system, built for farm (one or several), household, service or public facility, etc., with the capacity not exceeding 5 m³/24h or 25 ENL. b I.a.: Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund, Agricultural Property Agency, RPWiK, RZGW, Ecofund.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.